

Plagiziden erabileraren egoera orokorra nekazaritzan eta osasun publikoan

Osasunerako Mundu Erakundeak (OME) eta Nekazaritza eta Elikadurarako Nazio Batuen Erakundeak (FAO) inkesta bat egin zuten mundu-mailan, nekazaritzan eta osasun publikoan izurriak erabiltzeari dagokionez gaur egun dagoen egoera deskribatzeko.

Inkestaren galdetegia hiru zatitan egin zen, dagokien autoritateei banatzeko:

- I. zatia: Nekazaritzako eta osasun publikoko pestiziden erregulazioaren kontrola.
- II. zatia: Pestiziden erabilera nekazaritzan.
- III. zatia: Osasun publikoan bektoreak kontrolatzeko pestizidak erabiltzea.

Guztira, **194 herrialde hautatu zituzten** galdeketa zati bakoitzerako; 56 herrialdek erantzun zioten I. zatiari (% 29ko erantzun-tasa), 52k II. zatiari (% 27ko erantzun-tasa) eta 94k III. zatiari (% 48ko erantzun-tasa).

Funtsezko ondorioak I. zatiari buruz: nekazaritzako eta osasun publikoko pestiziden erregulazioaren kontrola

1. Txostenen arabera, **erantzun zuten herrialdeen % 95ek pestiziden inguruko legedia dute** (56tik 53). Hala ere, erantzun zuten herrialdeen % 40an (53tik 32), legediak ez ditu osasun publikorako pestizidak barne hartzen. Gainera, herrialdeen % 65ek ez dute pestizida oso arriskutsuei (POA) buruzko xedapen berezirik, esaterako, erabilera debekatzeko edo mugatzeko.
2. **Herrialdeen heren batek ez du jarraibiderik erregistro-prozesuari eta pestiziden erregistroko datuen eskakizunei** buruz, eta hori bereziki Afrikako Eskualdean ikusi zen. FAOk pestizidak erregistratzeko dituen tresnen multzoa laguntza handia ematen ari da pestizida-erregistratzaileentzat.
3. Herrialde gehienek pestiziden erregistroko garrantzitsuak diren datu motak ebaluatzen dituzte, eskatzaileak ematen dituen moduan, baina herrialde batzuek bakarrik hartzen dituzte tokian bertan sortutako datuak.
4. Herrialde batzuek POAei buruzko orientazioa erabiltzen dute beren erregistro-erabakietarako.
5. Erregistratzeko gaitasuna oso mugatua da erantzun zuten herrialdeen % 34an (56tik 19), eta **erregistroan 0 - 5 pertsona artean aritzen dira lanean**. Hori oso ohikoa da diru-sarrera txikiko herrialdeetan eta herrialde txikietan.
6. Erregistro-arloko eskualdeen arteko lankidetzak zabal informatu zen eskualde batzuetan, eta **herrialdeek prozedurak eta erregistro-datuak partekatu zituzten**.
7. Herrialdeen zati esanguratsu batek, bereziki **Afrika eta Mediterraneo Ekialdeko eskualdeetan, ez du kontrolatzen pestiziden txikizkako salmenta edo publizitatea**; eta erantzun zuten herrialdeen % 40k (48tik 19) jakinarazi zuten kalitate apalagoko pestizidak jendeak erraz eskura ditzakeela.
8. **Afrika Eskualdeko herrialde gehienek ez dute pestiziden laborategi nazionalik**, ezta pestiziden analisirako gaitasun egokirik ere.
9. Txostenen arabera, larrialdietarako pestiziden inportazioek **ez dute kalitate-kontrola egiten erantzun zuten herrialdeen % 36 eta 50 artean**, bereziki dohaintzan emandako pestizidei dagokienez.
10. Herrialde askok **ez dute legezko xedapenik pestizida guztiak segurtasunez biltegitartzeko** (herrialdeen % 44), **garraiatzeko** (% 53) eta **deuseztatzeko** (% 49).
11. Pestizidei buruzko legediaren ezarpena neurri handi batean erantzuna eman zuten herrialdeen % 47ak (55etik 26) monitorizatu eta aplikatu zuten, baina **monitorizazioa eta aplikazioa eskasagoak izan ziren Afrikako Eskualdean**.
12. **Gabezia handiak jakinarazi ziren eskualde guztietako herrialdeetan pestizidek eragindako intoxikazio-kasuei buruzko datuak biltzean eta erabiltzean**, batez ere Afrikako eskualdeetan eta Ekialdeko

Funtsezko ondorioak II. zatiari buruz: pestiziden erabilera nekazaritzan

1. Izurrien kontrol integratuaren (IKI) politika nazionalaren berri ematen da herrialdeen % 69an (51tik 35), baina **herrialde gehienek leku zehatzetan soilik ezartzen dute IKIa**. Afrikako Eskualdean bereziki, erantzun zuten 17 herrialdeetatik 8k jakinarazi zuten ez zegoela IKI politika nazionalik.
2. **Herrialdeen bi herenek arazo handiak dituzte pestizidekiko erresistentziarekin** nekazaritzan, baina herrialdeen herenak baino apur bat gehiagok baliabide egokiak dituzte nekazaritzan erresistentziak erabiltzeko.
3. Norbera babesteko ekipamenduei (NBE) dagokienez, erantzun zuten herrialdeen % 31k (51tik 16k) adierazi zuten **NBEak eskuragarri daudela nekazaritzan, baina ez direla erabiltzen**. Arazo hau bereziki **ohikoa da Afrikako Eskualdean**. Norbera babesteko ekipamenduak ez erabiltzeko arrazoi ohikoenak kostua, deserosotasuna eta osasunerako arriskuei buruzko kontzientziarik eza dira. Gainera, erantzun zuten herrialdeen % 14k (51tik 7) jakinarazi zuten NBEak ez daudela eskuragarri nekazaritzan pestizidak aplikatzen dituztenentzat.
4. Erantzun zuten herrialdeen % 69k nekazaritzako pestiziden **aplikatzaileen lizentzia edo ziurtagiria** behar dute (52tik 36).
5. Erantzun zuten herrialdeen **bi herenek ez dute nekazaritzako pestiziden hondakinak edo edukiontzi hutsak modu seguruan ezabatzeko orientzorik**, eta herrialdeen erdiak ez du pestizida-edukiontzi hutsak biltzeko sistemarik.
6. Erantzun zuten herrialdeen % 58an eta % 26an, pestiziden hondakinak elikagaietan/pentsuetan eta ingurumenean monitorizatzeko sistema bat dago, hurrenez hurren. Herrialde gehienek onartzen dute Codex Alimentarius delakoan aurreikusitako hondakinen gehienezko muga (HGM). Gainera, **erantzun zuten herrialdeen % 29k (51tik 15) HGM nazionalak dituzte**.
7. Pestizidekin lotutako ingurumen-kutsadurako gertakari adierazgarrien berri eman zen (azken 3 urteetan) galdetegiari erantzun zioten herrialdeen % 20an (45etik 9), baina erantzun zuten herrialdeen herenak bakarrik du ingurumen-kutsadurari buruzko datuak biltzeko mekanismo bat.
8. Erantzun zuten herrialdeen erdiak baino gehiagok zailtasunak dituzte Rotterdamgo Hitzarmena ezartzeko, batez ere Afrika eta Mediterraneo Ekialdeko eskualdeetan. Zailtasun ohikoenak azken erregelamendu-ekintza jakinaraztea eta inportazio-erantzunak aurkeztea izan ziren.

Funtsezko ondorioak III. zatiari buruz: osasun publikoan bektoreak kontrolatzeko pestizidak erabiltzea

1. **Erantzun zuten herrialdeen % 52k (93tik 48) bektoreen kontrol integratuari (BKI) buruzko politika nazionala dute**. Politika nazionala duten herrialdeentzat, BKI sistema herrialde osoan ezartzen dela jakinarazi zuen % 79ak (71tik 43).
2. Erantzun zuten herrialdeen % 74an **bektoreak kontrolatzeko unitate nazional** bat dago (93tik 69).
3. Intsektizidekiko **erresistentzia monitorizatzeko** gaitasuna **handiagoa da Afrikako Eskualdean, malaria kontrolatzeko** gaitasuna sortzeko berriki egindako ahaleginen ondorioz; Europako Eskualdean, berriz, gaitasun baxuena dago.
4. Inkestatutako **herrialdeen % 41ean intsektizidekiko erresistentzia kontrolatzeko (IEK) estrategia** bat dago gaixotasunen bektoreentzat.
5. Erantzun zuten herrialdeen % 82 inguruk **intsektizidekiko sentikortasuna** erabili zuten (91tik 75) pestizidak hautatzeko irizpide gisa, eta erantzun zuten herrialdeen % 82k **hondar-aldia** erabili zuen (72tik 59) hautaketa egiteko irizpide gisa.
6. Erantzun zuten herrialdeen % 61ek (89tik 54) bektoreak kontrolatzeko **pestizidak eskuratzeari buruzko orientazio-dokumentu** bat dute, eta erantzun zuten herrialdeen % 33an (90etik 30) eskuratzeko metodoak beste herrialde batzuekin lerrotatuta daude.
7. Saldu osteko administrazio-konpromisoak eta kalitate-kontrola erosketa-baldintzak dira erantzun zuten herrialdeen % 58an (92tik 53).
8. Osasun Ministerioak batez ere **lizitazio publikoen** bidez erosten ditu, **eta kalitate-estandarrak barne hartzen ditu**. Beste agentzia batzuek erosteko, lizitazio publikoak eta kalitate-estandarrak ez dira hain ohikoak.
9. Erantzun zuten herrialde askok **zailtasunak adierazi zituzten bektoreak kontrolatzeko erosketa-kopuruak kalkulatzeko**, bereziki larrialdietarako.
10. **Bektoreak kontrolatzeko pestizidak biltegitartzeko instalazioak desegokiak dira** erantzun zuten

herrialdeen % 40an (89tik 36) eta % 55ean (91tik 50), maila zentrolean eta periferikoan, hurrenez hurren. Erantzun zuten herrialde askok ez dute gaitutako biltegizainik eta ez dute pestizidak segurtasunez garraiatzeko prozedurarik.

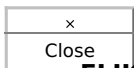
11. Erantzuna eman duten herrialdeen % 38-46k soilik du bektoreak kontrolatzeko **pestizidak** eta ontzi hutsak **deuseztatzeko** orientazioa.
12. **Hutsune garrantzitsuak daude bektoreen kontrolari eta pestizidan erabilerari buruzko trebakuntzan** erabakiak hartzen dituztenen eta bektoreak kontrolatzeko jardueren ezartzaileen artean.
13. **Bektoreak kontrolatzeko pestiziden aplikatzaileentzako ziurtagirien eskema** bat falta da erantzun zuten herrialdeen bi herenetan (91tik 61), eta, erantzun zuten herrialdeen % 61ean, (93tik 57) aplikazio-ekipamenduen kalitate-kontrolerako eskema bat falta da.
14. Erantzun zuten herrialdeen % 30ean (92tik 28), bektoreak kontrolatzeko pestiziden **aplikatzaileen esposizioa monitorizatzeko programa** bat dago.

Txostenak gomendatzen du herrialdeek, bereziki **garapen bidean dauden herrialdeek, pestizidak gobernatzeko duten lege-esparrua berrikustea**, osasun publikoko pestizidak eta POAk legediak estaltzen dituela ziurtatzeko. Era berean, legediak larrialdietarako ez erregistratutako pestizidak inportatzeko, POAk kudeatzeko, pestiziden ekoizpen eta txikizkako salmentarako lizentzientzako, pestiziden publizitaterako eta pestiziden biltegitratze, garraio eta suntsipen segururako xedapenak ere gehitu behar ditu. Legediak **Rotterdamgo Hitzarmenetik** eratorritako betebeharrak nagusiak jaso behar ditu. Azkenik, kontuan hartu behar dira pestizidei buruzko legeria ezartzea, monitorizatzea eta kontrolatzea babesten duten lege-xedapenak.

Pestizidak erregistratzeko giza gaitasun mugatua duten herrialdeek **eskualdeen arteko (edo eskualde barruko) lankidetzaren ezarri edo indartu** behar dute, hala dagokionean, beren prozedurak, datuak eta erregistro-erabakiak partekatzeko. Gainera, nekazaritzari eta gaixotasun-bektoreen kontrolari buruzko programetarako emaitzen edo maileguen laguntzak inbertsio proportzional bat izan behar du, pestizidak erabiltzeko praktikak hobetzeko gaitasuna indartzeko.

Inbertsio partikularra behar da pestizida-laborategiak eta pestiziden analisirako gaitasuna ezartzeko Afrikako Eskualdean. Azkenik, pestiziden aplikatzaileen osasuna babesteko eta monitorizatzeko eskatzen zaie herrialdeei, eta pestiziden hondakinak elikagaietan edo pentsuetan eta ingurumenean monitorizatzeko.

Global situation of pesticide management in agriculture and public health OMS-FAO
(https://www.who.int/neglected_diseases/vector_ecology/resources/9789241516884/en/)

ELIKA, Granja Modelo, z/g . 01192 . Arkaute (Araba) . Telefonoa: 945 122 170 . Faxa: 945 122 171 .
berri@elika.eus (mailto:berri@elika.eus)

Necessary Always Enabled